

ДУК “Пінская гарадская цэнтралізаваная бібліятэчная сістэма”
Адзел абслугоўвання і інфармацыі цэнтральнай бібліятэкі
Чытальная зала

*УП “Пінская фабрыка мастацкіх
вырабаў “Крыніца Палесся”*

(ДА 75-ГОДДЗЯ З ЧАСУ ЗАСНАВАННЯ)

ШОРТ-ЛІСТ

Пінск, 2021

Гісторыя Пінскай фабрыкі мастацкіх вырабаў “Крыніца Палесся” пачалася са стварэння ў 1946 г. арцелі «8 Сакавіка», дзе працавала 16 чалавек. Першая прадукцыя вышывальнай арцелі была ўпрыгожана ручной мастацкай вышыўкай у тэхніцы «крыж», «падліковая роўнядзь», «свабодная роўнядзь», машынай вышыўкай «тамбур» і інш. Старажытнае майстэрства не забыта і ў нашы дні. Вышытыя вырабы адрозніваюцца багаццем каляровых спалучэнняў, якасцю.

У 1961 годзе арцель была рэарганізавана ў фабрыку мастацкіх вырабаў. Калектыў папоўніўся новымі майстрамі-надомнікамі з горада і навакольных вёсак, якіх знаходзілі дзякуючы адмысловым творчым экспедыцыям па вобласці. У 1966 г. да працы ў надомных умовах былі прыцягнуты ткачыя вёскі Моталь Іванаўскага раёна. Яны стваралі выдатныя ручнікі, сурвэткі, абрусы, якія выпускаліся невялікімі партыямі па заказах фірменных магазінаў. Паступова вёска Моталь ператварылася ў буйны цэнтр па вытворчасці тканых ручнікоў. Пашыраецца асартымент, укараняюцца новыя віды ткацтва. На ўчастку ткацтва працавала 100 чалавек.

Непаўторныя і своеасаблівыя тканыя вырабы. Гэтыя рукатворныя рэчы (святочныя арнаментаваныя ручнікі, шторы, пледы, кілімкі, сумкі, камплекты для кухні, гасцінай, шматколёрныя хусткі, шалікі і паясы) уносяць утульнасць і непаўторны нацыянальны каларыт у сучасны жылы інтэр'ер і побыт. У дэкаратыўным аздабленні ручнікоў Пінская фабрыка мастацкіх вырабаў прытрымліваецца нацыянальных традыцый. Адбіраюцца найбольш цікавыя, святочныя ўзоры. У сучасным побыце такія ручнікі могуць быць выкарыстаны ў якасці дэкаратыўных сурвэтак.

У сярэдзіне 1970-х гадоў была асвоена мастацкая апрацоўка дрэва з выкарыстаннем своеасаблівага віду роспісу алейнымі фарбамі. Маладыя майстры стваралі выдатныя вырабы ўтылітарнага і сувенірнага прызначэння: шкатулкі, дошкі, падносы, наборы для сыпучых прадуктаў, вазы, пано, статуэткі, каравайніцы, кантэйнеры для хлеба, медалі, каралі, брошкі, кулоны, распісныя падстаўкі, вялікодныя яйкі і іншыя прадметы з разьбой, роспісам, інкрустацыяй, выкананыя ручным спосабам. Незвычайна разнастайны і прыгожы асартымент пінскіх строчавышытых вырабаў – сталовай, пасцельнай бялізны, жаночага і мужчынскага адзення, спецвырабаў да юбілейных дат – сцягаў, гербаў і інш.

У 1998 г. арганізаваны новы ўчастак па вытворчасці сцэнічных касцюмаў, дзе ствараюцца высокамастацкія ўнікальныя касцюмы па народных матывах. Асновай для стварэння вырабаў служаць старадаўнія ўзоры народнага мастацтва. Кожная мясцовасць, а нярэдка нават асобныя вёскі, адрозніваліся асаблівым узорам. Разнастайна каляровая гама гафту. Старажытнае рамяство працягвае развівацца на фабрыцы. З тэхнік вышыўкі выкарыстоўваюцца пераважна «крыж», «роўнядзь», «гладз'явы валік», «рышэль», «тамбур». Прымяняюцца машынная і ручная вышыўка. Вялікім попытам у насельніцтва карыстаюцца вышытыя ручнікі,

камлекты сталовай і пасцельнай бялізны, чайныя і кававыя камлекты. Не выходзяць з моды вышытыя падкоўдранікі і навалачкі. Вышыўка белым па белама сцелецца карункамі, выразна чытаецца каляровы ўзор. У асартыменце фабрыкі маецца пасцельная бялізна на любы густ. Абавязковы элемент святочна прыбранага стала – прыгожы абрус: высакароднае спалучэнне белай бавоўны з неадбеленым льном.

На фабрыцы таксама выпускаюцца вырабы з ручным роспісам па тканіне, сувенірныя і падарункавыя лялькі ў нацыянальнай тканай вопратцы з ручной вышыўкай.

З 2000 года – гэта рэспубліканскае ўнітарнае вытворчае прадпрыемства (РУВП) Пінская фабрыка мастацкіх вырабаў “Крыніца Палесся”. Уваходзіць у склад Дзяржаўнага вытворча-гандлёвага аб’яднання “Белмастацпромыслы” Кіравання справамi Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь. Галоўная мэта прадпрыемства – адраджэнне, захаванне і далейшае развіццё народных мастацкіх промыслаў як часткі нацыянальнай культуры.

Сёння фабрыка займаецца вытворчасцю ручнікоў, абрусаў, сурвэтак, дарожак, тканых камлектаў, сувенірных лялек з нанясеннем вышыўкі ручной працы на вырабы. Таксама "Крыніца Палесся" спецыялізуецца на роспісы па шоўку, напісанні карцін, пашыве нацыянальных і сцэнічных касцюмаў, медыцынскай і рабочай вопраткі.

УП "Пінская фабрыка мастацкіх вырабаў" Крыніца Палесся " з'яўляецца эксклюзіўным вытворцам нацыянальных, сцэнічных і іншых спецыяльных касцюмаў па даступных цэнах. А таксама вырабляе і прапануе шырокі асартымент прадукцыі ўласнай вытворчасці, як з натуральнай сыравіны (лёну, бавоўны), так і штучнага (віскоза, поліэфіры і інш.).

Вырабы УП "Пінская фабрыка мастацкіх вырабаў" Крыніца Палесся" – унікальныя падарункі ў беларускім стылі, зробленыя таленавітымі беларускімі майстрамі.

Прыхільнасць нацыянальным традыцыям не перашкаджае мастакам прадпрыемства надаваць сваім вырабам сучаснае гучанне. Рытмы і прапорцыі узораў, каляровая гама вырабаў распрацоўваюцца з улікам сучаснай моды, афармлення інтэр'ераў жылля, нашых сённяшніх уяўленнях аб прыгожым.

Пры фабрыцы маецца гандлёвае даччынае прадпрыемства УП «Палескія сувеніры» з фірмовай крамай «Паўлінка». Наяўнасць рознічнай гандлёвай сеткі дае дадатковую магчымасць вывучыць пакупніцкі попыт, асартымент, цэнавы фактар на рынку збыту.

Вырабы прадпрыемства карыстаюцца нязменным попытам у пакупнікоў, якіх прыцягвае магчымасць набыць не проста неабходную ў побыце рэч, але і ўнікальны прадмет народнага мастацтва. Прадукцыя фабрыкі рэалізуецца праз гандлёвую сетку і неаднаразова ўдастойвалася прэміяй і ўзнагарод на нацыянальных і міжнародных выставах.

Бібліяграфія:

1. **Пинская фабрика художественных изделий «Крыніца Палесся»** / А. В. Борисевич // Регионы Беларуси : энциклопедия : в 7 т. — Минск, 2009. — Т. 1. Кн. 2. Брестская область. — С. 212—213.
2. **Пинская фабрика художественных изделий «Крыніца Палесся»**: // Республика Беларусь : энциклопедия : в 7 т. — Минск, 2008. — Т. 6. — С. 66.
3. **Пінская фабрыка мастацкіх вырабаў “Крыніца Палесся”** / С. А. Салаячук // Беларуская энцыклапедыя : у 18 т. — Мінск, 2001. — Т. 12. — С. 368.
4. **Прамысловасць** // Гісторыя Пінска. Ад старажытнасці да сучаснасці: да 915-й гадавіны з першага летапіснага ўпамінання / Нацыянальная акадэмія навук Беларусі. Інстытут гісторыі. — Мінск : Вышэйшая школа, 2012. — Гл. 9.2.2. — С. 572—586.
5. **Жук, Е.** Сувенир - на конкурс [Пинская фабрика художественных изделий "Крыніца Палесся" изготовила на конкурс куклу "Пінчук" по мотивам скульптуры "Полешук"] / Елена Жук // Пінскі веснік. 2019. 16 красавіка (№ 31). С. 1.
6. **"Па-першае, я з Пінска"** / подготовил Юрий Сергеев // Полесская правда. Пинск, 2019. 20 апреля (№ 32). С. 2.
7. **Жук, Е.** На фабрике открылся магазин / Елена Жук ; фото Анны Веренич // Пінскі веснік. 2017. 14 лістапада (№ 91). С. 3
8. **Жук, Е.** Ручная работа - штучный товар / Елена Жук ; фото Анны Веренич // Пінскі веснік. 2017. 15 снежня (№ 100). С. 2.
9. **Жук, Е.** По цене производителя : [Пинская фабрика художественных изделий "Крыніца Палесся" предлагает сотрудничество с представителями малого бизнеса] / Елена Жук // Пінскі веснік. 2016. 1 красавіка (№ 27). С. 3.
10. **Жук, Е.** Талантливая и обаятельная : [о вышивальщице Пинской фабрики художественных изделий "Крыніца Палесся" Ирине Сацкове] / Елена Жук ; фото Вячеслава Ильенкова // Пінскі веснік. 2016. 12 лютага (№ 13). С. 3.
11. **Жук, А.** Музыка ткацтва : [ткачыхі фабрыкі мастацкіх вырабаў "Крыніца Палесся" вырабляюць шалікі для Федэрацыі хакея РБ] / Алена Жук ; фота Вячаслава Ільянкова // Пінскі веснік. 2016. 15 студзеня (№ 5). С. 1.
12. **Ильяшевич, А.** Хенд мейд наряд для елки : [Пинская фабрика художественных изделий "Крыніца Палесся"] / Анна Ильяшевич ; фото Анны Веренич // Пінскі веснік. 2015. 18 снежня (№ 101). С. 9.
13. **Полховский, В. С.** "Крыніца Палесся" : шаг впереди : [интервью с директором Пинской фабрики художественных изделий В. С. Полховским] / интервью взяла Елена Жук ; фото Вячеслава Ильенкова // Пінскі веснік. 2015. 20 лістапада (№ 93). С. 2.

14. **Милевская, Н.** Штучный товар : [на Пинской фабрике художественных изделий "Крыніца Палесся" осваивают новую технологию - делают кукол из мастики для лепки] / Наталья Милевская // Полесская правда. 2015. 14 февраля (№ 13). С. 2.
15. **Гришковец, В. Ф.** Куклы из мастики : [на Пинской фабрике художественных изделий "Крыніца Палесся" осваивают новую технологию - делают кукол из мастики для лепки] / Валерий Гришковец // Заря. 2015. 10 февраля (№ 15). С. 4.
16. **Жук, Е.** Пинские сувениры - в Президент-отеле : 69 сувениров Пинской фабрики художественных изделий "Крыніца Палесся" представлены в галерее Государственного подарочного фонда в Президент-отеле / Елена Жук // Пінскі веснік. 2015. 6 лютага (№ 11). С. 4.
17. **Жук, Е.** Вышиванка - в тренде мировой моды : [на Пинской фабрике художественных изделий "Крыніца Палесся" шьют вышиванки] / Елена Жук // Пінскі веснік. 2015. 6 лютага (№ 11). С. 4.
18. **Жук, Е.** Не терять своей марки / Елена Жук // Пінскі веснік. 2013. 5 жніўня.
19. **Щербакова, Т.** "Модница" открывает время льна : [Пинская фабрика художественных изделий "Крыніца Палесся"] / Тамара Щербакова // Пінскі веснік. 2009. (№ 69). С. 2.
20. **Пилецкий, Е.** "Визитки" полесской глубинки : [фабрика художественных изделий] / Е. Пилецкий // Пінскі веснік. 2002. 30 жніўня. С. 2.
21. **Романчук, И.** Магическая сила мастерства : [фабрика художественных изделий] / И. Романчук // Пінскі веснік. 1999. 6 красавіка.
22. „Крыніца Палесся” захоўвае беларускія традыцыі [Электронны рэсурс] // Беларускае Радыё Рацыя. Рэжым доступу: <http://www.racyja.com/kultura/krynitsa-pallessya-zakhouvae-belaruskiya>
23. Пинская фабрика художественных изделий «Крыніца Палесся» : официальный сайт [Электронный ресурс]. Режим доступа: <http://pinsk.partnerinfo.by/>
24. **Ильяшевич, А.** Фабрика художественных изделий «Крыніца Палесся» выпустила сувенир к Году огненной обезьяны [Электронный ресурс] / Анна Ильяшевич // Пінскі веснік. Режим доступа: <http://p-v.by/strumen/997/>

Выканаўца:

Гарачова А. Н., гал. бібліяграф аддзела абслугоўвання і інфармацыі

Пінскай гарадской цэнтральнай бібліятэкі

Жнівень 2021 г.